

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/138/2018
Identifikačné číslo spisu:	1110220740
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2019
Meno a priezvisko:	Mgr. Katarína Beniačová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1110220740.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne TELEKO & TELECOOPER, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Vranovská 6, IČO: 31 598 480, zastúpenej advokátskou kanceláriou Lion Law Partners s. r. o., so sídlom v Banskej Bystrici, Komenského 14A, IČO: 36 862 461, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo financií Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 5, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 22 C 81/2010, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 23. februára 2017 sp. zn. 3 Co 619/2013, takto

rozhodol:

Dovolenie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 19. júna 2013 č. k. 22 C 81/2010-120 zamietol žalobu a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“) v znení účinnom v čase vydania nezákonného rozhodnutia (§ 3, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 a 2 a § 17 ods. 1). Pri posudzovaní nároku vychádzal z toho, že predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je predovšetkým existencia nezákonného rozhodnutia, t. j. takého rozhodnutia, ktoré je v rozpore s objektívnym právom, existencia škody ako majetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch a príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázanú existenciu nezákonného rozhodnutia, v dôsledku ktorého mala byť žalobkyňa spôsobená škoda a to rozhodnutia Daňového úradu Bratislava V č. 604/230/12387/06/Kra zo 14. februára 2006, ktoré bolo zrušené rozhodnutím Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky č. 1100302/1/1159997/2012-5126 z 12. februára 2012. V súvislosti so zisťovaním výšky škody a príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody žalobkyňa podľa súdu prvej inštancie v konaní neprodukovala a ani nenavrhol žiaden dôkaz o tom, že jej pri pravidelnom behu udalostí ušiel zisk v uplatňovanej výške. Vzhľadom na túto skutočnosť uzavrel, že žalobkyňa v

konaní nepreukázala jeden zo zákonných predpokladov vzniku nároku na náhradu škody, t. j. vznik škody spočívajúcej v podobe ušlého zisku a teda žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 23. februára 2017 sp. zn. 3 Co 619/2013 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“) a stotožnil sa aj s jeho odôvodnením. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie uviedol, že spôsob zisťovania výšky ušlého zisku závisí v každom jednotlivom prípade od skutkových okolností a tvrdení poškodeného o konkrétnych okolnostiach, z ktorých vyvodzuje, že by v žalovanom období dosahoval pri svojej bežnej činnosti zisk, o ktorý prišiel. Z hľadiska vzniku ušlého zisku nestačí iba všeobecný, resp. pravdepodobný predpoklad, ale musí vždy ísť o prospech, ktorý sa dal podľa obvyklého priebehu vecí na základe dostatočne overených (doložených) a vyčíslených vecných podkladov očakávať s tým, že judikatura z tohto dôvodu považuje za ušlý zisk majetkovú ujmu spôsobenú tým, že škodová udalosť zasiahla do priebehu deja vedúceho k určitému zisku. Odvolací súd konštatoval, že žalobkyňa v konaní nepreukázala žiadne konkrétne okolnosti svojho podnikania, ktoré boli zmarené, resp. nie úplne naplnené v dôsledku protiprávneho konania žalovanej. Na odvolacie námietky žalobkyne súd ďalej zdôraznil, že súd prvej inštancie riadne zdôvodnil, prečo nenariadil žalobkyňou navrhnuté znalecké dokazovanie a dodal, že z dôvodu neschopnosti žalobkyne preukázať v konaní príčinnú súvislosť medzi prípadnou škodou a protiprávnym konaním žalovanej by znalecký posudok, ktorého cieľom podľa žalobkyne malo byť čo najpresnejšie vyčíslenie vzniknutej škody, nepriniesol súdu poznatky spôsobilé zásadne ovplyvniť jeho záverečný úsudok o predmete sporu. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. a § 262 ods. 1 C.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktoré odôvodnila tým, že súd jej v konaní nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočniť jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Uviedla, že odôvodnenie rozhodnutia pri hodnotení námietok dovolateľky vykazuje znaky extrémneho nesúladu, pretože operuje proti zmyslu a účelu argumentácie dovolateľky uvedenej v žalobnom návrhu. Súdny totiž vyvodili mylné procesné konzekvencie, keď spôsob výpočtu ušlého zisku nesprávne považovali za jedinou skutkovú okolnosť významnú pre hmotnoprávne posúdenie nároku. Dovolateľka namietala, že splnila svoju zákonnú povinnosť kladenú na ňu pri formulovaní základných skutkových informácií žalobného návrhu, nakoľko vyčísliła spôsobenú škodu laickým prepočtom opierajúcim sa o verejne dostupné informácie komerčných bánk o zhodnocovaní finančných prostriedkov na termínovaných účtoch. Zdôraznila, že v konaní nikdy netvrdila, že bežne vkladala finančné prostriedky do komerčných bánk na termínované vklady na obdobie viac ako tri roky a preto nie je namieste úvaha súdu o neunesení dôkazného bremena. Pokiaľ dovolateľka použila pri výpočte ušlého zisku priemernú úrokovú sadzbu komerčných bánk, išlo len o ňou zvolený spôsob kalkulácie ušlého zisku a nemožno z tejto skutočnosti vyvodzovať jej povinnosť preukázať, že mala finančné prostriedky uložené a aj reálne úročené na vkladovom účte. Dovolateľka konštatovala, že došlo k nesprávnemu výkladu pojmu „ušlý zisk“ oboma súdmi a tieto mylne a nedôvodne zamenili dôkazný prostriedok preukazujúci spôsob výpočtu škody s hmotnoprávnym predpokladom uplatneného nároku. Dodala, že súdy od nej nedôvodne žiadali preukazovať bežný chod vecí pri získavaní výnosov z termínovaných vkladov, hoci po skutkovej stránke v žalobnom návrhu nič také netvrdila. Dovolateľka vyjadrila presvedčenie, že je nesporné nezákonné rozhodnutie orgánu štátu, vznik škody bol súdmi absolútne mylne posúdený, súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal príčinnou súvislosťou a odvolací súd v otázke príčinnej súvislosti rozhodol prekvapivým spôsobom. Navyše súdy tým, že nepristúpili k dovolateľkou navrhovanému vykonaniu znaleckého dokazovania v otázke výšky spôsobenej škody (ušlého zisku), rozhodli predčasne bez zistenia zodpovedajúcej sumy podľa vstupných odborných informácií. Dovolateľka konštatovala, že procesný postup súdu spočívajúci vo vytýkaných omyloch v kombinácii s nevykonaním znaleckého dokazovania nadobudol intenzitu nepreskúmateľnosti zakladajúcej prípustnosť dovolania. Na základe uvedeného žiadala zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu a vrátiť mu vec na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadрила.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ C.s.p.). Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) dovolací súd uvádza nasledovné.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti C.s.p. treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

11. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym

procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 C.s.p.).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. Žalobkyňa prípustnosť dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f/ C.s.p.

15. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ C.s.p., sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

16. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

17. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

18. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013).

19. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnnej od 1. júla 2016.

20. Žalobkyňa namietala, že sudy zaťažili konanie vadou arbitrárnosti a ich rozhodnutia spolu v kombinácii s nesprávnym procesným postupom dosiahli intenzitu nepreskúmateľnosti. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok

nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). S týmto názorom sa stotožnil aj ústavný súd (pozri rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

21. Na záse, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

22. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinělých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľky, že súdy svoje rozhodnutie odôvodnili spôsobom priečiacim sa zákonu. V odôvodnení svojich rozhodnutí súdy popísali obsah dôkazov vykonaných v konaní, a následne ich jednotlivito a vo vzájomných súvislostiach podrobili komplexnému hodnoteniu, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery; medziiným jednoznačne a vyčerpávajúco uviedli dôvody, so zreteľom na ktoré dospeli k záveru, že žalobkyňa nepreukázala jeden zo zákonných predpokladov vzniku nároku na náhradu škody, t. j. vznik škody spočívajúcej v podobe ušlého zisku. Obzvlášť odôvodnenie odvolacieho súdu v súvislosti s požiadavkami na preukázanie ušlého zisku je mimoriadne dôsledné a vyporadúva sa so všetkými odvolacími námietkami žalobkyne a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozsudkom prvoinštančného súdu, nemožno považovať za neodôvodnený. Je celkom zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) náležitosti v zmysle § 393 C.s.p.

23. Vzhľadom na dovolacie námietky žalobkyne, z ktorých vyplýva, že odôvodnenia súdov sú v extrémnom nesúlade s jej žalobným návrhom, keď súdy mylne posúdili jej procesnú aktivitu a požadovali preukázať „bežný chod vecí“ pri získavaní výnosov z termínovaných vkladov, hoci po skutkovej stránke dovolateľka v žalobnom návrhu nič také netvrdila, dovolací súd poukazuje na to, že v súvislosti s preukazovaním zodpovednosti štátu za škodu nesie poškodený (žalobkyňa) bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno o tom, že mu vznikla škoda a že je daná príčinná súvislosť medzi vznikom škody a nezákonným rozhodnutím. Samotná existencia nezákonného rozhodnutia škodu nepredstavuje, pričom z hľadiska naplnenia príčinnej súvislosti ako jedného z predpokladov zodpovednosti štátu za škodu nemôže stačiť všeobecná úvaha o možných následkoch nezákonného rozhodnutia či jednoduché pripustenie možnosti vzniku škody v dôsledku protiprávneho aktu, ale musí byť príčinná súvislosť jasne definovaná a tvrdená. V príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci musí byť majetková ujma spôsobená tým, že tento individuálny právny akt zasiahol do priebehu deja vedúceho k určitému zisku, čiže nepostačuje len tvrdené zmarenie zamýšľaného finančného zámeru. Z tohto hľadiska bola potom celkom legitímna požiadavka súdov nižších inštancií, aby žalobkyňa tvrdila a uviedla skutkové okolnosti, z ktorých vyvodzovala, že by v žalovanom období dosahovala pri svojej bežnej činnosti zisk, o ktorý prišla. Vzhľadom k tomu, že žalobkyňa v žalobe tvrdila, že ušlý zisk jej vznikol ako finančná strata vyčísliteľná ako priemerná úroková sadzba komerčných bánk na termínovaných vkladoch na obdobie dlhšie ako tri roky, bolo na mieste od nej požadovať preukázanie, že pri jej bežnom hospodárení

k takýmto dejom dochádzalo (existencia zmluvy o bežnom, prípadne vkladovom účte a uskutočňovanie vkladov), resp. by inak došlo, nebyť nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci. V opačnom prípade totiž jej tvrdenia ostávali len vo všeobecnej a hypotetickej rovine. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné dovolacie námietky žalobkyne vyhodnotiť ako nedôvodné, nakoľko podľa názoru vec dovolacieho súdu procesné postupy súdov nižších inštancií a odôvodnenia ich rozhodnutí plne zodpovedali žalobnému návrhu a ďalšej (ne)aktivite dovolateľky vo vzťahu k preukázaniu konkrétnych tvrdení a okolností, ktoré by boli potom skutkovým odôvodnením „pravidelného priebehu veci“, ktorý nenastal v dôsledku konania žalovanej a ktoré by zároveň preukazovali ušlý zisk. Rozhodnutia súdov nižších inštancií preto ani z tohto pohľadu nevykazujú znaky arbitrárnosti, prípadne nepreskúmateľnosti.

24. Dovolací súd pre úplnosť opakovane zdôrazňuje, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

25. Žalobkyňa namieta, že odvolací súd v otázke nepreukázania príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody rozhodol prekvapivo a neočakávane, nakoľko súd prvej inštancie sa príčinnou súvislosťou nezaoberal vôbec, čím bola porušená zásada dvojínštančnosti konania. Podľa rozhodovacej praxe najvyššieho súdu do 30. júna 2016 sa pod tzv. „prekvapivým rozhodnutím“ rozumelo rozhodnutie, ktorým odvolací súd (na rozdiel od súdu prvej inštancie) za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp. ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvej inštancie. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvej inštancie (viď tiež uznesenie najvyššieho súdu zo 17. septembra 2009 sp. zn. 3 Cdo 102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných („nových“) dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom účastník konania v danej procesnej situácii nemal možnosť namietat správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (viď uznesenie najvyššieho súdu zo 14. júla 2011 sp. zn. 5 Cdo 46/2011).

26. V danom prípade sa odvolací súd stotožnil s výrokom prvoinštančného rozsudku o zamietnutí žaloby a v celom rozsahu sa stotožnil s jeho odôvodnením (§ 387 ods. 1 a 2 C.s.p.). Oba súdy nižších inštancií dospeli k rovnakým právnym záverom, že žalobkyňa nepreukázala vznik škody a ani skutočnosť, že by jej ňou tvrdená ujma vznikla v bezprostrednej príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom, resp. nezákonným rozhodnutím žalovanej, pričom argumenty, ktoré uviedli vo svojich rozhodnutiach podporovali jeden a ten istý právny záver; preto nejde o tzv. prekvapivé rozhodnutie odvolacieho súdu ako sa mylne žalobkyňa domnieva. Odvolací súd tým, že nad rámec prvoinštančného rozhodnutia doplnil dôvody v zmysle § 387 ods. 2 C.s.p., so zreteľom na ktoré dospel k záveru o neopodstatnenosti žaloby, neporušil zásadu dvojínštančnosti konania. Aj judikatúra (R 56/2012) dospela k záveru, že ak sa odvolací súd v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozhodnutia v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi prvoinštančného rozhodnutia a nad ich rámec uviedol ešte aj ďalšie, z pohľadu prvoinštančného konania nové dôvody, jeho rozhodnutie nie je prekvapivé a takýto postup odvolacieho súdu v konečnom dôsledku neodníma účastníkovi možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Dovolací súd zároveň dodáva, že síce boli tieto závery vyslovené v judikatúre za právneho stavu účinného do 30. júna 2016, zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu uvedených názorov nedotkli, preto ich treba považovať aj naďalej za aktuálne.

27. Žalobkyňa tvrdí, že k procesnej vade uvedenej v § 420 písm. f/ C.s.p. došlo tým, že súdy nižších inštancií nevykonali ňou navrhnutý dôkaz (znalecké dokazovanie) a v dôsledku toho skonštatovali, že v konaní neuniesla dôkazné bremeno.

28. V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu do 30. júna 2016 sa vyskytovali námietky dovolateľov týkajúce sa nedostatkov v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, prípadne nesprávnosti hodnotenia výsledkov dokazovania. Najvyšší súd vo vzťahu k takýmto námietkam dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nie je nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porovnaj judikáty R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

29. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 185 C.s.p.) a nie účastníkov konania. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonával všetky účastníkom navrhované dôkazy, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 420 písm. f/ C.s.p., lebo týmto postupom súd neznemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Prípustnosť dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je spôsobilé založiť ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, pretože do obsahu práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97).

30. Z obsahu dovolania žalobkyne ďalej vyplýva, že žalobkyňa tiež namieta nesprávne právne posúdenie veci, keď súdy nesprávne vyložili pojem „ušlý zisk“, pričom zamenili podľa jej názoru dôkazný prostriedok preukazujúci výpočet škody (ušlého zisku) s hmotnoprávnym predpokladom uplatneného nároku. V dôvodoch dovolania dovolateľka však neuvádza, aká konkrétna právna otázka bola odvolacím súdom nesprávne riešená a v čom spočíva nesprávnosť toho riešenia. Pokiaľ by totiž dovolanie tieto dôvody obsahovalo, išlo by o dovolací dôvod upravený v ustanovení § 432 ods. 1 C.s.p., t. j., že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Tento dovolací dôvod však dovolateľka v dovolaní nekonkretizovala v zmysle § 432 ods. 1 C.s.p.

31. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa strane sporu neznemožňuje právnym posúdením (por. judikát R 54/2012 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

32. Naostatok najvyšší súd pripomína konštatovanie ústavného súdu v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 196/2014 (ktoré sa síce týkalo právneho stavu do 30. júna 2016, je však naďalej aktuálne), v zmysle ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti.

33. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolateľka neopodstatnene tvrdí, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne proti rozsudku krajského súdu nie je podľa § 420 písm. f/ C.s.p. dôvodné, preto ho ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol (§ 447 písm. c/ C.s.p.).

34. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

35. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.